

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

6. De Iure Civili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

quod non transcendit limites naturæ; nihil autem de jure, ut ita dicam, supernaturali, quale est Jus Divinum Positivum; nihil etiam de jure, quod à ministris Ecclesiæ ad finem supernaturalem est conditum, quale est Jus Canonicum. Secundò, per Jus naturale non intellexisse omne illud Jus, quod revera est naturale, prout sumitur & definitur in *d. can. Jus naturale distinct. 1.* sed solum illud, quod ita hominibus est naturale, ut sit eis cum brutis commune, uti patet ex definitione, quam tradunt, antè à nobis explicata. Tertiò per Jus Gentium intellexisse omne illud Jus, quod omnibus aut ferè omnibus hominibus est proprium, ipsique solis convenit; sive interim revera pertineat ad Jus naturale, sive ad Jus gentium, prout de illis loquitur *Isid. d. dist. 1.* ut patet ex eorum verbis & exemplis. Nam inter exempla juris gentium referunt religionem erga Deum: item ut patriæ ac parentibus pareamus: fas item esse vim & injuriam repellere, *l. 2. & 3. de iust. & iure.* Quæ tamen omnia constat, esse juris naturalis: sicut & præcepta Decalogi, quæ etiam sub iure gentium comprehendunt.

5. Hinc factum est, quod iuris Interpretes distinguant duplex Jus Gentium; alterum, quod solis hominibus convenit; ita tamen, ut simul cum illis natum sit, quod inde appellant Jus Gentium Primævum, & ius gentium antiquum *l. 1. D. de acquir. rer. dom.* nam licet intrinsecè naturale sit, tamen illud Gentium appellant, quia illo genere communiter utuntur. Vocant etiam subinde Divinum, quia ab exordio rationalis creaturæ animis hominū à Deo insculptum est. Vocant & interdum ius Naturale, § *Singularum Inst. de rer. div. l. bona fides D. de positi*, quia non pender ab aliqua hominum constitutione, sed à naturali instinctu rationis habetur. Vocant tamen ius naturale secundarium ad distinctionem prioris iuris naturalis, quod scilicet hominibus simul cū brutis est commune, & eius naturale primarium appellant. Ex hoc autem iure gentium descendit religio erga Deum, amor erga parentes, præcepta Decalogi. Eodem iure omnia hominibus erant communia omnes nascebantur liberi. *d. can. Jus naturale dist. 1.* & de hoc iure gentium loquitur *Iust. in § quod verò naturalis ratio inter omnes constituit, id apud omnes populos per aq; custoditur,* illis ipsis verbis.

Alterum verò appellatur Jus gentium secund-

darium, & Jus gentium humanum, ad distinctionem prioris, eò quod non ab initio cum hominibus natum sit, sed postea, usu exigente & humanis necessitatibus gentes humanæ illud sibi constituerint, id est, moribus usurparint: & hoc est Jus gentium propriè dictum, antea à nobis definitum, quo introducta sunt Meum & Tuum, bella, discretæ gentes, regna condita, dominia distincta, *l. 5. de iust. & iure*, captivitates ac servitutes secuta: item omnes pæne contractus introducti, § *Ius autem gentium inst. de iure nat. gent. & civili* (ubi de hoc Jure gentium loquitur *Iustin*) aliaque plura, quæ recentet *Isidorus in d. can. Jus gentium dist. 1.* His observatis facile fuerit præcedentes divisiones intelligere, ac Theologorum divisiones cum Jurisconsultorum divisionibus conciliare.

§. VI

De jure Civili.

1. Descriptio & causa illius.
2. Quomodo à jure naturali & gentium distinguatur.

3. Ius Fœderum ad Jus civile refertur.

1. **I**us Civile, cujus origo traditur in *can. 1. & 2. dist. 2.* est, quod quisque populus vel quæque civitas sibi proprium constituit, § *Jus civile inst. de iure nat. gent. & civili. can. Jus civile distinct. 1.* Nam cum non omnia omnibus convenire possint, ob regionum morumque diversitatem, & leges ad Republicas, non è contra, accommodandæ sint, sit, ut singulæ pæne civitates Jus sibi proprium constituent. Unde & ex unaquaque civitate aut populo nomen sortitur, ut ius Civile Atheniense, Jus Civile Lacedæmoniorum, Jus Civile Romanorum; quod per Antoniam intelligitur, quoties fit mentio Juris Civilis, non addito, cuius sit civitatis aut populi: vocaturque etiam Jus Quiritium, *can. Quiritium d. dist. 1.* ob rationem ibidem assignatam.

2. Distinguitur verò Jus Civile à Jure Naturali, quod eius obligatio pendeat ab auctoritate humana; sit unius tantum civitatis aut populi; sit mutabile, etiam in totum, quantum est ex parte sua. A Jure autem Gentium distinguitur quod Jus gentium sit commune omnibus aut ferè omnibus hominibus, totumque sit moribus gentium introductum, nec ullo scripto comprehensum; Jus autem Civile, sive scriptum sit, sive moribus introductum, quale Jus

ius est consuetudo, unius tantum sit civitatis aut populi.

Divisiones autem Juris Civilis petantur ex Institutionibus Justiniani.

3. Ad Jus Civile spectat Jus Feudorum, tanquam consuetudinarium, juxta primam Rubricam Feudorum, *Uernia in Praemio Feudorum colum. fin. & omnes in pralu. dejs Feudorum* & tanquam Jus non scriptum. Abbas in *cap. Firmiter in sine princ. de summa Trinitate*. Quoad ejus autem observantiam in primis servandæ sunt particulares ejusque provinciae circa Feuda Constitutiones: ijs cessantibus, servandum Jus consuetudinarium Feudorum; & si casus occurrat, qui in eo non sit decisus, recurrendum ad Jus commune, maxime de usufructu & emphyteusi, arguendo de simili ad simile. Dissidentibus vero Jure Civili & Canonico; recurrendum potius ad Canon. cum ratione juramenti, quod præstatur per Vasallos, prout hæc latius deducit Maranta, *Parte 3. Speculi aurei, n. 83 & seqq.*

§. VII.

De Iure Canonico.

1. Quodnam sit Jus Canonicum.
2. Vnde dictum: & varia hujus Juris appellationes.
3. Quomodo à Jure Civili distinguatur, & finis utriusque Juris.
4. Necessitas Juris Canonici.
5. Origo & incrementum ejusdem.

Ius Canonicum vocatur illud Jus positivum, quod à summis Pontificibus constitutum vel approbatum est, *cap. Non debet, & ibi Abbas in 3. Notab in f. de consang. & affinit.*

2. Appellatur autem Canonicum à Græca voce *Kanon*, quæ Latinè Regula dicitur, *can. 1. & 2. distinct. 3. l. 5. Etymol. c. 17.* & quidem per antonomasiam Regula Ecclesiastica, *cap. 1. inf. de Constitut. eod. quod collectum & coacturatum sit ex Canonibus, id est, Regulis Ecclesiasticis, ad rectè vivendum, æternamque beatitudinem assequendam, institutis. Vocatur etiam Jus Ecclesiasticum, *can. 1. dist. 3. & alibi* ab Ecclesia, quia scilicet est de rebus ac personis Ecclesiasticis. Dicitur & Pontificum, ab auctore suo, nempe summo Pontifice, à quo vim & auctoritatem habet. Vocatur insuper subinde Divinum sive Divina Lex, partim, quia quædam in hoc Jure tradita, ex sacris Scripturis sunt excerpta, & in*

sacris Concilijs repetita, ut in *e. Significasti 4. inf. de electione*, partim, quia Canones Ecclesiastici, tanquam conclusiones vel determinationes quædam, ex lege divina, veluti è suis fontibus ac principijs, profluunt & eliciuntur, *cap. qualiter & cap. quando 24. inf. de accusat.* atque instituti, dono, & nutu, ac gratia Spiritus Sancti editi sunt, *can. violatores xxv. q. 1.* partim denique, quia ex ipsiusmet Christi ore potestatem legum condendarum Pontifex, ut Petrus successor, accepit, *e. Translato sacerdotio 3. inf. de constitut.*

3. Hinc non fuerit difficile, distinguere Jus Canonicum à Jure Naturali, Gentium, & Civili; atque ostendere, quanto Civili sit augustius & sublimius, tum ratione causæ efficientis, tum ratione universalitatis, tum ratione finis, quem spectat; quandoquidem Jus Civile à potestate potius sæculari, temporali, ac terrena dimanet, sit tantum unius civitatis aut populi, ac finem merè temporalem & terrenum, nempe vitam civium talem, quæ naturali ratione sit conformis, Jus verò Canonicum à potestate merè spirituali, à Christo communicata Petro, Petrique successoribus promanet (quæ tanto temporali dignior est, quanto spiritualia corporalibus & anima corpore digniora sunt) & omnes omnino Christi fideles, etiam Reges & Imperatores, astringat; finemque merè spirituales, æternam nempe beatitudinem, principaliter atque ultimam intendat. Plenius de differentijs ejus à Civili videre licet apud Baptistam de sancto Alasio, in *Rubr. decreti Gratiani à num. 43. usque ab 250.* ubi ducentas quinque distinctiones recenset.

4. Necessitas verò Juris Canonici vel ex eo factis comprobatur, quod, ut inquit Arist. *lib. 3. Politic. c. 7. in fine, & lib. 4. c. 1. sub finem*, non Republicæ ad leges, sed leges ad Republicas accommodandæ sint. Nam inde sequitur quod quemadmodum duæ sunt in genere Republicæ, sine distinctæ, altera nempe politica seu civilis, habens finem planè politicum ac civilem, naturalem scilicet felicitatem seu vitam civium talem, quæ naturali rationi sit conformis seu juxta Cicero *lib. 1. de Orat.* Justitiæ in humana societate conservationem; altera verò Ecclesiastica, quæ ut tota spiritualis est, finem quoque semper & ubique spirituales, æternam

BABA